

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКА БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ АБАЙ
АТЫНДАҒЫ

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

	<p>«Бекітемін» Жаратылыстану және география институты директоры _____ Каймулдинова К.Д «__» _____ 2022 г.</p>
---	---

8D01513-Биология педагогтерін даярлау білім беру бағдарламалары бойынша қабылдау
емтиханының

БАҒДАРЛАМАСЫ
8D01513- Биология педагогтерін даярлау

Докторантура (PhD)

Алматы, 2022 жыл

Құрастырушылар :

п.ғ.к., доцент Жумагулова К.А

PhD, аға оқытушы Майматаева А.Д.

Жаратылыстану және география институты, оқу әдістемелік секциясында талқыланды
хаттама № 10 «__» _____ 2022 ж.

Жаратылыстану және география институтының кеңесімен бекітілді
хаттама № 10 «__» _____ 2022 г.

1. Жалпы ережелер

1. «8D01513-Биология педагогтерін даярлау» білім беру бағдарламасы бойынша түсу емтиханының бағдарламасы дайындық бағыты бойынша докторантураға түсуге ықлас білдірушілер үшін қабылдау емтиханын өткізу тәртібін белгілейді. 1.2 «Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті» КАҚ (бұдан әрі – Абай университеті) білім беру бағдарламаларына оқуға түсетін тұлғаларды қабылдау тәртібі Қазақстан Республикасы Білім және Ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы №600 бұйрығымен бекітілген Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларымен регламенттеледі. 1.3 Түсу емтиханының мақсаты – болашақ докторанттардың білімдер жинағын анықтау, сонымен бірге олардың жан-жақты құзыреттіліктерінің докторантураның білім беру бағдарламасы бойынша оқу барысында қалыптасатын арнайы құзіреттіліктерді нәтижелі игеруге сәйкестігін бағалау. Міндеттері: – болашақ докторанттардың ақпараттарды іздестіру, іріктеу синтездеу және нақтылауды жүзеге асыруға даярлығы мен қабылеттерін бағалау; – түсушілердің докторлық білім беру бағдарламасындағы оқу пәнін түсінгендігін бағалау; – түсушілердің заманауи ақпараттық ресурстарын қолдануға даярлығын бағалау; – бүгінгі таңдағы ғылымдағы және өнеркәсіптегі заманауи ғылыми және тәжірибелік мәселелерді қоя және шеше білуін, ЖОО-да сабақ бере білуін, биология зерттеу және басқарушылық іс-әрекетті нәтижелі жүзеге асыра білу қабылеттерін бағалау.

2. Докторантураға түсушілерге қойылатын талаптар

2.1 Докторантураға түсуге үметкерлердің педагогика ғылымдарының магистрі дәрежесі, жалпы білім және зияткерлік деңгейі жоғары, Биология педагогтерін даярлау» білім беру бағдарламасы бойынша түсу емтиханының бағдарламасы әдістемесі мен тарихы бойынша білімі болуы тиіс. 2.2 Докторантураға түсуге үметкерлердің келесі білімімен дағдылары болуы тиіс: 1) биология негіздері, оның әдіснамасы, олардың негізгі ұғымдары мен әдістері, туралы хабардар болу. 2) Ақпараттық ағындардың тез жанаруы мен өзгеру жағдайында дәстүрлі әдістер мен қатар инновациялық технологияларды қолдану. 3) Инновациялық, ақпараттық-коммуникациялық, цифрландыру 4 технологияларын пайдалана отырып, нақты дамып келе жатқан әлемнің жаңа жағдайларында проблемаларды шешу жолдарын анықтай білу, түйінді проблемаларды ажырату және тұжырымдау. 4) Ұлттық және тарихи сана-сезімді, төзімділікті дамыту үшін білімді пайдалана білу, Биология педагогтерін даярлау» білім беру бағдарламасы бойынша түсу емтиханының бағдарламасы тақырыптарына сұхбат жүргізе білу; қызметтің тәжірибелік мәселелерін (білім беру, зерттеу, қоғамдық) шешу үшін қажетті білімді генерациялау қабілеті; алған білімді түрлі білім беру жүйелеріне бейімдеу және пайдалану қабілеті.

3. Білім беру бағдарламасының пререквизиттері

3.1 Докторантурада кадрлар даярлау магистратураның білім беру бағдарламалары базасында жүзеге асырылады. Бұл ретте докторантураның білім беру бағдарламасының бейіні магистратура бағдарламасымен сәйкес келген жағдайда, алдыңғы білім беру деңгейінің оқыту нәтижелері автоматты түрде танылады; докторантураның білім беру бағдарламасының бейіні магистратура бағдарламасымен сәйкес келмеген жағдайда докторантқа игеру үшін пререквизиттер белгіленеді. Магистратурада оқу кезінде міндетті пәндер тізбесіне кіретін келесі пәндер «8D01513-Биология педагогтерін даярлау» мамандығы бойынша докторантуран Биология педагогтерін даярлау» білім беру бағдарламасы бойынша түсу емтиханының бағдарламасының білім беру бағдарламасының пререквизиттері болып табылады: 1. Ғылыми зерттеудің әдіснамасы және әдістері (5 кредит) 2. Жоғары мектеп педагогикасы (4 кредит). 3.2 Қажетті пререквизиттер тізбесін және оларды игеру мерзімдерін Абай университеті дербес айқындайды. Пререквизиттер ақылы негізде меңгеріледі. Пререквизиттер ретінде докторант тиісті деңгейдегі бейресми білім берудің оқыту нәтижелерін ұсынады, олар Абай университетінде Заңның 5-бабы 38-3) тармақшасына сәйкес танылады. Докторантураға бейіндік бағыттағы магистр түскен кезде оған пререквизиттер ретінде ғылыми-педагогикалық магистратураның педагогикалық бейінінің жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламасы қосымша белгіленеді.

Бағдарламасы

Докторантураға түсушілерге арналған түсу емтиханы эссе жазудан және емтихан билеттері бойынша жауаптан тұрады

Эсеге осы мәселенің теориялық немесе тарихи ашылуын, тақырып бойынша оқуға түсушінің ғылыми білімін, берілген мәселенің немесе проблеманың ұлттық және әлемдік ауқымдағы болжамды шешімін қосуға болады. Эссе туындының талдамасын да қамтиды. Талапкер таңдалған тапсырма нысанын талдау тұрғысын өз бетінше таңдайды.

ЕМТИХАНҒА АРНАЛҒАН НЕГІЗГІ ТАҚЫРЫПТАР

"Биологияны оқыту әдістемесінің" даму тенденциялары.

"Мектеп-ЖОО" жүйесіндегі Интеграция, экологияландыру, ізгілендіру, технологияландыру, интенсификация, биологиялық білімнің жаһандануы. "Биологияны оқыту әдістемесінің" әдіснамамен, психологиямен, педагогикамен және биологиямен байланысы. Білім беру және тәрбие теориясының даму тенденциялары: биологиялық білімнің міндеттері мен мазмұнын жаңарту, ғылыми ақпарат көлемінің тез артуы, мектептің педагогикалық процесіндегі өзгерістер.

Биологиялық білім берудің әдіснамалық және теориялық негіздерін, атап айтқанда, оқыту әдістері мен технологияларын, оқу-тәрбие процесінің теориясы мен практикасын зерттеу.

Биологиялық білім берудің даму кезеңдері мен үрдістері және "биологияны оқыту әдістемесі"

"Биологияны оқыту әдістемесінің" пайда болуының тарихи кезеңдері. Пайда XVIII ғ. оқыту әдістемесі кафедрасы жаратылыстану. Жаратылыстану ғылымын келесі бағыттар бойынша оқыту әдістемесінің эволюциясы: сипаттамалық-практикалық, сипаттамалық-жүйелік, биологиялық, экологиялық, эволюциялық. XIX ғ. жаратылыстану ғылымын оқыту әдістемесін дамыту.

А.я.Герд, В.В. Половцев, Д. Н. Кайгородов, к. н. Ягодовскийдің Ресей мектептерінде және оның құрамына кіретін халықтарда жаратылыстану әдістемесін дамытуға көзқарастары.

Кеңестік кезеңдегі мектеп ғылымының алдына қойылған жаңа міндеттер.

Қазақ тіліндегі алғашқы биология оқулықтарының рөлін анықтау.

Б.е.Райков, п.п.Боровицкий, Б.В. Всесвятский, и. И. Полянский, н. М. Верзилин, Н. А. Рыков, В. М. Корсунская, и. Д. Зверев, Т. М. Мусакуловтың Биологияны оқыту әдістемесінің теориялық негіздерін дамытуға қосқан үлесі.

XX ғасырдың екінші жартысындағы Биологияны оқыту әдістемесінің дамуы.

Қазақстандық ғалым-әдіскерлердің әдістемелік еңбектері: т. М. Мұсақұлова, Б. В. Мұқанов, Қ. Жүнісова, қ. Айтмағамбетова, А. Бірмағамбетов, А. Е. А. Қарғулин, Ш. и. Избасаров, қ. Шаймарданова, М. Баимбетов, Р. Әлімқұлова, А. Жиенбаева, қ. Қайым, г. Шәменов, ж. Байжанова, қ. Құрманова, А. Темірәлиева, және т.

Биологиялық білім беру теориясының заманауи мәселелері. "Мектеп-ЖОО" жүйесіндегі биологиялық білім беру теориясының даму перспективалары.

Педагогика ғылымдары жүйесіндегі "Биологияны оқыту әдістемесінің" орны мен рөлі. "Биологияны оқыту әдістемесінің" педагогика, психология, биология және басқа ғылымдармен байланысы.

Биологиялық білім берудің әдіснамалық негіздері

Биологиялық білім беруді зерттеудің әдіснамалық мәселелері. "Педагогикалық зерттеу әдіснамасы" түсінігі.

Биологиялық білім беру мен тәрбиелеудің әдіснамалық мақсаттары: ғылыми танымның құрылымын анықтау, ғылыми білімді дамыту, ғылыми зерттеудің әдістері мен тәсілдерін зерттеу, зерттеу нәтижелерін бекіту. Әдіснаманың міндеттері.

Қазіргі мектептерде, колледждер мен университеттерде биологиялық білім берудің даму тенденциялары. Зерттеудің қолайлы әдіснамалық тәсілдерін қолдану. Зерттеу әдістерінің жүйесі, олардың міндеттері. Биологиялық білім берудегі балама (ұқсас) педагогикалық жүйе. Мектептегі биологиялық білім беру құрылымы. Құрылымдық компоненттер-мақсаттар, міндеттер, процесті ұйымдастыру, мұғалім мен оқушылардың іс-әрекеті, білімді, дағдыларды тексеру және бағалау.

Биологиялық білім берудің міндеттері: мәдениетті, парасаттылықты, адамгершілікті тәрбиелеу; оқушы тұлғасын дамыту; дүниетанымды, кәсібилікті қалыптастыру; білім беруді экологияландыру.

Биологиялық білім беру функциялары:

- білімді біріктіру;
- оқытуға жүйелі көзқарас;
- тұлғаға бағытталған қызмет;
- жеке тұлғаға, құндылықтарға бағытталған іс-шаралар.

Биологиялық білім беруді зерттеудің іргелі стратегиясы оларды жүзеге асырудағы әлеуметтік-педагогикалық тәсілдер болып табылады.

Әдіснамалық зерттеулердің негіздері: зерттеулерді ұйымдастыруға қойылатын талаптар, проблемаларды анықтау, зерттеудің негізгі мақсаттарын нақтылау, зерттеу әдістерін пайдалану бойынша жоспар мен бағдарлама жасау. Ғылыми фактілерді жинау және жүйелеу, ғылыми зерттеулердің нәтижелерін жүйелеу.

Педагогикалық зерттеу әдістері. Биологиялық білім беруде жалпы ғылыми зерттеу әдістерін қолдану ерекшеліктері.

Педагогикалық эксперименттің әдіснамалық міндеттері. Педагогикалық экспериментті жоспарлау. Эксперименттік зерттеулердің өлшемдері мен көрсеткіштері. Педагогикалық экспериментте статистикалық әдістерді қолдану. Биолог-мұғалімдердің инновациялық, зерттеу қызметін зерттеу. Педагогикалық зерттеулерде шетелдік тәжірибені зерттеу.

Биологиялық білім берудің теориялық негіздері

Биологиялық білім берудің даму принциптері мен заңдылықтары. Биологиялық білім беру идеялары. Биологиялық білім берудің негізгі теориялары. Биологияны дамыта оқыту теориялары. Оқушылардың білімін, іскерлігін және дағдыларын дамыту теориясы. Биологияны оқыту процесінде оқушыларды тәрбиелеу теориясы. Биологияны оқыту процесінде оқушылардың құндылықтарға бағдарлау теориясы. Биологияны оқыту үдерісінде оқушылардың кәсіби сауаттылығын қалыптастыру теориясының негіздері.

Биологиялық ұғымдарды дамыту және қалыптастыру теориясы. Биологияны оқыту әдістерінің даму теориясы. Биологияны оқыту формаларының даму теориясы.

Биологиялық білім берудің міндеттері мен мазмұны

Мектептегі биология курсының алдында тұрған міндеттер, олардың нақты ерекшеліктерімен пәнді оқытудағы нақты көрінісі. Биологияны оқытуда оқушылардың мақсат қою құзіреттілігін қалыптастырудың факторлары мен механизмдері.

Орта білім берудің мемлекеттік міндетті стандарты. Мектептегі білім беру тұжырымдамасы. Биологиялық білім мазмұнын оңтайландыру және модельдеу мәселелері. Қазіргі мектептегі биологиялық білім мазмұны. Биологиялық түзілімнің компоненттері мен құрылымы. Биологиялық білім құрылымы компоненттерінің мазмұнын, олардың өзара байланысы мен өзара әрекеттесуін анықтау. Биологиялық білімнің қазіргі мазмұны, білім беру бағыттары.

Биологиялық білім берудің негізгі ғылыми және экологиялық-гуманистік идеяларының мазмұны. Биологиялық білім жүйесі: теориялар, заңдар, заңдылықтар және факторлар. Қолдану Биологияны оқыту процесінде оқушылардың білім, білік, дағды және құзыреттілік жүйесі. Жалпыадамзаттық құндылықтар жүйесі. Этнопедагогика, қазақ халқының мәдениеті білімін білімнің құрамдас бөлігі ретінде қолдану.

Биологияны оқыту процесін даралау. Биология сабақтарында оқушылардың танымдық белсенділігін арттыру мәселелері. Биология сабақтарында оқушылардың дүниетанымын қалыптастыру мәселелері.

Оқытудың кәсіби бағыты мәселесі.

"Мектеп-ЖОО" жүйесіндегі Биологияны оқыту үрдісінің ерекшеліктері

Жалпы білім беретін мектепте және арнаулы орта оқу орындарында биологияны оқытудың компоненттері, сатылары мен кезеңдері. Биологияны оқыту әдістері, олардың анықтамалары мен критерийлері.

Оқыту әдістерінің жіктелуі. Оқытудың теориялық және эмпирикалық (практикалық) әдістері. Биологиядағы оқытудың жалпы және арнайы әдістері. Оқыту әдістеріне қойылатын талаптар. Оқыту әдістерінің өзара байланысы. Биологияны оқыту процесінде әдістер мен әдістерді таңдау заңдылықтары. Әдістемелік тәсілдер және олардың жіктелуі. Оқыту әдістері мен әдістерінің эволюциясы.

Биологияны оқыту формалары. Оларды қолдану ерекшеліктері.

Биологиялық білім берудің технологиялық негіздері

"Оқытудың педагогикалық технологиясы" түсінігі. Оқыту әдістері мен оқыту технологияларының өзара байланысы. Оқытудың педагогикалық технологияларын дамыту. Г.К. Селевко, В. В. Гузеев, М. в. Кларин, в. п. Беспалько, В. А. Слостенин, С. А. Смирнов, М. Мейер және т. б.

педагогикалық оқыту технологияларының жіктелуі мен құрылымы бойынша жұмыстар. Бағдарламалық оқыту технологиялары. Биологияны оқытудың дифференциалды-деңгейлік технологиясы. Биологияны оқытудың түзету технологиясы. Биологияны оқытудың коммуникативті технологиялары: диалог, ойын және т. б. Биология сабақтарында оқытудың жаңа ақпараттық технологияларын қолдану ерекшеліктері. Оқытудың ақпараттық технологиясының құралдары.

Технологиялық сабақтың артықшылықтары.

Оқу-технологиялық карталар (атластар) жасау. Биология бойынша технологиялық ашық оқулықтарды құру мәселесі.

Биология сабақтарында оқушылардың білімін, іскерлігін және дағдыларын диагностикалау, мониторингілеу және тексеру технологиялары. Биология сабақтарында оқушылардың білімін, іскерлігін және дағдыларын диагностикалау, бақылау және тексеру нысандары.

Биологияны оқыту үдерісіне инновациялық технологияларды енгізу. Тұтас педагогикалық үдерісті технологияландыру. Міндеттері, іске асыру ерекшеліктері, педагогикалық технологиялар.

Әдебиеттер тізімі

1. Никишов С.А. Методика преподавания биологии, М., 2007.
2. Пономарев И.Н., Соломин В.П., Сидельникова Г.Д. Общая методика обучения биологии: учебное пособие для студентов пед.вузов-3 изд. стер. Высшее профессиональное образование- Педагогич. специальности, ГРИФ., 2003
3. Конюшко В.С., Чубаро С.В., Павлюченко С.Е. Методика обучения биологии. – Мн., 2003. – 168с.
4. Педагогика: теории, системы, технологии; под ред. С.А. Смирнова. – 6-е изд. – М., 2006.
5. Малахова Г.Я. Лекционный курс по общей методике биологии – М., 1995.
6. Михайлычев Е.А., Карпова Г.Ф., Леонова Е.Е. Педагогическая диагностика: история, теория, современность. – Ростов н/Д, 2006.
7. Трайтак Д. И. Проблемы обучения биологии: Труды действительных членов Международной академии наук педагогического образования. - М.: Мнемозина, 2002. Гальперин П.Я. Введение в психологию. – 4-е изд. – М., 2002.
8. Коротаяева Е.В. Обучающие технологии в познавательной деятельности школьников - М., 2003.
9. Александер Р. Диалогическое преподавание: переосмысление бесед в классе. Кембридж: Дайалогос УК, 2004. — 48 с.

10. Организационно-содержательные модули для предпрофильной подготовки и профильного обучения учащихся по биологии: сб. уч.-метод. материалов / Под общ. ред. А.В. Теремова. – М., 2008.
11. Симонов В.П. Урок: планирование, организация и оценка эффективности. Учебное пособие. – М.: «Академия», 2005.
12. А.Қ. Қисымова. Зерттеу жұмысының нәтижелерін жазбаша ресімдеу мен көпшілік назарына ұсыну. – Алматы, 2010.
13. Биология. Учебная программа для 7–11 классы. – Алматы, 2017.

Дополнительная литература

1. Бронсон М. Саморегулирование в раннем детстве: природа и воспитание. Нью-Йорк—Лондон: Гилфорд Пресс, 2000. — 659 с.
2. Калинова Г.С., Кумченко В.С. Настольная книга учителя биологии. М., 2002
3. Симонов В.П. Урок: планирование, организация и оценка эффективности. Учебное пособие. – М.: «Академия», 2005.
4. Травникова В.В. Биологические экскурсии. – СПб., 2002.
5. Бабенко В.Г., Зайцева Е.Ю., Пахневич А.В., Савинов И.А. Биология: Материалы к урокам-экскурсиям. – М., 2002.
6. Подласый И.П. Педагогика 100 вопросов и ответов - М., 2004., 390с.
7. Педагогические технологии. / Под общей редакцией В.С. Кукушкина. – М. – Ростов н/Д, 2006.
8. Құсайынов А.Қ., Асыллов Ұ.Ә. Оқулықтанудың өзекті мәселелері. – Алматы, 2000.
9. Слостенин А.С. Педагогика - М., 2004., 420с.
10. Мерсер С. Развивающее обучение в старшей средней школе // М. Хидигард и Дж. Ломпшер. Обучающая деятельность и развитие. — Оксфорд: АахусЮниверсити Пресс, 2000. — 459 с.
11. Избасарова Р.Ш. Методика преподавания биологии.-учебное пособие для студентов педагогических вузов. Алматы, «Ұлағат», 2017.
12. Избасарова Р.Ш., Мансуров Б.А., Жумагулова К.А. «Применение современных технологий обучения на естественнонаучных дисциплинах общеобразовательной школы» - учебно-методическое пособие. Алматы. «Улағат», КазНПУ им.Абая. 2014. 67с.
13. С.Т. Мұхамбетжанова. Ғ.Н. Толықбаева, Ж.Ә. Жартынова
Электрондық оқыту бойынша мониторингінің жүргізу әдістемелік құралы.
Алматы 2011
14. Семченко А.А. Мұхамбетжанова С.Т. Толықбаева Ғ.Н. Жартынова
Ж.А. Коровина С. В. Объектіге бағдарланған «MOODLE» ортасы арқылы білім контенттерін жасау.

Биология кафедрасының меңгерушісі

Майматаева А.Д.